Środa, 30 grudnia 2015

O Gorlicach

GORLICE – Miasto Światła!

Są jeszcze w Polsce zakątki niezadeptane, gdzie do lokalnych atrakcji nie ustawiają się długie kolejki turystów inspirowanych jedynie żądzą „zaliczenia” kolejnego modnego miejsca. Taki właśnie jest Beskid Niski ze swą stolicą – Gorlicami. A nie brak tu przecież przyrodniczych perełek, cudów architektury, czy pamiątek po wydarzeniach, które na trwałe zagościły na kartach podręczników historii Europy i Świata.

Gorlice – miasto zatopione w zieleni Beskidu Niskiego na pograniczu polsko-słowackim to miejsce, którego nie można odwiedzić tylko raz. Tu chętnie wraca każdy, kogo podczas wędrówek po Ziemi Gorlickiej urzekły krajobrazy, historia i ludzie tego terenu. Tu każdy znajdzie dla siebie coś interesującego: miłośnicy historii i przyrody, ekolodzy i poeci, młodzież i seniorzy poszukujący wytchnienia po latach wytężonej pracy. Przyjedź, a przekonasz się, że warto choćby po to, by chwalić się, iż odkryłeś miejsce, w którym czas płynie wolniej, a troski zostają gdzieś daleko za Tobą. Poczuj ten mikroklimat życzliwości, otwartości i bliskości natury.

Gorlice mogą poszczycić się bogatą i ciekawą historią, pełną przeobrażeń teraźniejszością oraz interesującymi zamierzeniami na przyszłość. Miasto leżące na starym węgierskim trakcie handlowym od wieków było gościnne dla kupców i przyjezdnych, a dziś z taką samą, jak przed wiekami – staropolską gościnnością wita każdego turystę, handlowca, biznesmena.

Początki. Gorlice założył około 1355 r. Dersław Karwacjan – krakowski rajca i bankier. Lokowane na prawie magdeburskim w 1417 r. przez króla Władysława Jagiełłę słynęło z targów, na które przyjeżdżali kupcy z Biecza, Nowego Sącza, Krakowa, Bardejowa, Pesztu, Debreczyna. Na początku XIX wieku nazywane było „małym Gdańskiem", gdyż posiadało przywilej organizowania cotygodniowych targów i dwunastu jarmarków w roku. Na przestrzeni wieków miasto przeżywało swoje wzloty i upadki. Jego udziałem był czas rozkwitu gospodarczego za sprawą „czarnego złota" – odkrytych w połowie XIX wieku obfitych złóż ropy naftowej, ale także dramatyczne wydarzenia I wojny światowej.

Pierwsza w świecie uliczna lampa naftowa. Wiek XIX to okres rozkwitu przemysłu naftowego na Ziemi Gorlickiej, leżącej na wielkich pokładach „czarnego złota”. W krajobrazie beskidzkich lasów pojawiły się wtedy setki wież wiertniczych, a strumień ropy popłynął wartkim nurtem. W roku 1853 w Gorlicach zamieszkał Ignacy Łukasiewicz, światowej sławy pionier nafciarstwa, farmaceuta i odkrywca. Efektem jego badań i eksperymentów było wydarzenie przełomowe – skonstruowanie pierwszej w świecie ulicznej lampy naftowej. Pamiątką tego historycznego wydarzenia jest przepiękna kapliczka Jezusa Frasobliwego w dzielnicy Zawodzie zlokalizowana dokładnie w miejscu, gdzie gorliccy rajcy w roku 1854 oświetlili łukasiewiczowską lampą skrzyżowanie ruchliwych traktów handlowych. W gorlickim Muzeum Regionalnym PTTK obejrzeć można bogatą wystawę pamiątek po Ignacym Łukasiewiczu. W podróż po bogatej historii przemysłu naftowego na Ziemi Gorlickiej zabierze nas przewodnik w Skansenie Naftowym MAGDALENA, gdzie obejrzeć można autentyczną wieżę wiertniczą, zrekonstruowane pierwsze „kopanki” ropy, maszyny i urządzenia do jej przeróbki i destylacji oraz wiele pamiątek po pionierach nafciarstwa.

Bitwa, która zmieniła losy Europy. Tragiczne wydarzenia roku 1915 odcisnęły swoje piętno na losach Gorlic. 2 maja 1915 roku rozpoczęła się wielka ofensywa wojsk państw centralnych przeciwko armii rosyjskiej. W jej efekcie Rosjanie rozpoczęli odwrót w stronę Przemyśla i do końca wojny nie byli już w stanie odzyskać utraconych pozycji. Bitwa pod Gorlicami uznana została za jedną z największych na froncie wschodnim – poległo w niej ponad 20 tys. żołnierzy. Przypominają o tym dramacie liczne, przepiękne w swej architekturze cmentarze wojenne, w tym nekropolia na Górze Cmentarnej, gdzie „na wiecznej warcie" spoczęło ponad 800 żołnierzy armii austro-węgierskiej, pruskiej i rosyjskiej. Miasto zapłaciło straszliwą cenę za wejście na karty historii. Zniszczone zostało ponad 80% zabudowań, a kilkuset gorliczan poległo w wyniku ostrzału karabinowego i bombardowań artyleryjskich. Do legendy przeszła „Chuda Emma", czyli gigantyczny moździerz Skoda kalibru 305 mm, użyty podczas Bitwy Gorlickiej do ostrzału pozycji rosyjskich, którego pociski siały śmierć i zniszczenie wśród wojsk i ludności cywilnej. Co roku w weekend majowy na Ziemi Gorlickiej obchodzone są kolejne rocznice pamiętnej Bitwy z udziałem grup rekonstrukcji historycznej odtwarzających fragmenty działań wojennych. W gorlickim Muzeum Regionalnym PTTK obejrzeć można bogatą ekspozycję pamiątek, w tym elementy uzbrojenia i umundurowania oraz interaktywną makietę i gabinet figur woskowych.

Dzieje świetności Gorlic przypomina przepięknie odrestaurowany XVI-wieczny dwór rodu Karwacjanów – dziś siedziba Galerii Sztuki „Dwór Karwacjanów". Świadectwem tej przeszłości są także zabytkowe kapliczki: pochodząca z 1664 roku przy ul. Krętej oraz Jezusa Frasobliwego na Zawodziu, gdzie w 1854 roku umieszczono historyczną lampę Łukasiewicza. W holu miejskiego ratusza znajduje się ścienne malowidło Hygieji – greckiej bogini zdrowia – zachowany element dawnej apteki Ignacego Łukasiewicza. Unikatowymi zabytkami Gorlic są: 200-letni cmentarz parafialny oraz częściowo odrestaurowany kirkut żydowski przy ul. Stróżowskiej. Zwiedzając gorlicką starówkę warto odwiedzić gorlicką Bazylikę Mniejszą – kościół pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny, a także wejść na wieżę ratuszową, by obejrzeć panoramę miasta i Ziemi Gorlickiej. Godnym odwiedzenia jest jeden z najstarszych polskich parków miejskich – im. Wojciecha Biechońskiego założony w 1900 roku. Park jest częścią kompleksu sportowo-rekreacyjnego ze stadionem, lodowiskiem, kortem tenisowym, halą sportową, skateparkiem, boiskami do siatkówki plażowej, odkrytym basenem kąpielowym i piękną nowoczesną krytą pływalnią.

Aktywnie w Beskidzie Niskim. Gorlice to także stolica Beskidu Niskiego i Pogórza, krainy przenikania się kultur Pogórzan i Łemków, to atrakcyjna baza wypadowa na turystyczne szlaki Magurskiego Parku Narodowego, parków krajobrazowych, zabytkowych kościołów i cerkwi wpisanych na listę UNESCO, średniowiecznego Biecza, niepowtarzalnych w swej architekturze nekropolii z I wojny światowej, uzdrowisk w Wysowej Zdroju i Wapiennem. Na chętnych czekają trasy rowerowe, wyciągi narciarskie i trasy biegowe, wczasy w siodle w największej w Europie Stadninie Koni Huculskich „Gładyszów" w Regietowie, żeglowanie lub pływanie na sztucznym zalewie w nieodległej Klimkówce. Dla spragnionych sportowych emocji Ziemia Gorlicka oferuje Weekend Naftowy (biegi i jazda na rolkach), Bieg Sylwestrowy (kilkuset zawodników z całej Europy) oraz Wyścig Górski Magura Małastowska, Gorlice-Małastów. Miłośników muzyki elektronicznej zapraszamy na coroczny festiwal „AMBIENT", a wielbicieli dobrej książki na Festiwal im. Zygmunta Haupta.

Gorlice pomimo pięknego usytuowania w Beskidzie Niskim, a co za tym idzie niewątpliwej atrakcyjności turystycznej pozostają nadal miastem, którego motorem rozwoju jest także przemysł i drobna przedsiębiorczość. Wiele z działających obecnie przedsiębiorstw to zakłady z wieloletnimi tradycjami, które przetrwały trudne lata transformacji polskiej gospodarki i dobrze radzą sobie konkurując na wolnym rynku. Również powstałe w latach późniejszych firmy znalazły swoje miejsce na rynku – produkują i świadczą usługi na skalę nie tylko lokalną, ale także krajową i europejską. W Gorlicach funkcjonuje Obszar Przemysłowy Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec oraz Strefa Aktywności Gospodarczej. W gorlickiej Strefie ulokowane firmy korzystają z przyjaznego klimatu inwestycyjnego, pomocy profesjonalnych instytucji otoczenia biznesu, preferencji i ulg podatkowych oraz wykwalifikowanych pracowników.